ಸೃಜನಿ

SRUJANI: Indian Journal of Innovative Research and Development (SIJIRD)
Volume-3 Issue 3, July-August 2024, Pp. 43-46
Bi-Monthly, Peer-Reviewed, Open Access, Indexed Journal

I S S N: 2583-3510

SIRDF JOURNALS
editor@srujani.in
www.srujani.in

ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದವರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಆಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಕುರಿತು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ

ಶ್ರುತಿ[1] ಮತ್ತು ಡಾ. ಪಟವರ್ಧನ ರಾಠೋಡ್[2]
ಸಂಶೋಧನಾ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ[1], ಸಹಾಯಕ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು[2]
ಸಮಾಜಕಾರ್ಯ ಅಧ್ಯಯನ ವಿಭಾಗ, ದಾವಣಗೆರೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಶಿವಗಂಗೋತ್ರಿ, ದಾವಣಗೆರೆ.

Abstract:

ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದ ಮಹಿಳೆಯರು ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಗುವ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ತಿಳಿಯುವುದು ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಮುಖ್ಯಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಕೆ ನಮ್ಮದೇಶದ ಸಮಸ್ಯೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಜಾಗತಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಮಹಿಳೆಯರ ಸಾಗಾಣಿಕೆಯು ಒಂದು ಘೋರ ಅಪರಾಧವಾಗಿದೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಸಮಾನತೆ, ತಾರತಮ್ಯತೆ, ಬಡತನ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲತೆ ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಗೊಳಗಾದ ಮಹಿಳೆಯ ಘನತೆ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುತ್ತದೆ. ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಮಹಿಳೆಯರು ತಮಗೆ ಅರಿವಿಲ್ಲದೆ ಹೊರದೇಶಗಳಿಗೆ ರವಾನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಮಕ್ಕಳು ಕೂಡ ಬಲಿಪಶುಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಶೋಷಿತರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸಲು ಹಾಗೂ ಕಾನೂನು ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸಲು ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮುಖ್ಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಅಧ್ಯಯನವು ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದವರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಆಗುವ ಪ್ರಯೋಜನೆಗನ್ನು ಕುರಿತು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತದೆ.

Keywords: *ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ, ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರ, ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳು, ಎನ್‌ಜಿಒಗಳ ಪಾತ್ರ.*

ಪೀಠಿಕೆ

ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಕೆ ಎಂದರೆ ಬಲವಂತದ ದುಡಿಮೆ, ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆ, ಅಥವಾ ವಾಣಿಜ್ಯ ಶೋಷಣೆಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಬಲ, ವಂಚನೆ ಅಥವಾ ಬಲವಂತದ ಮೂಲಕ ಜನರನ್ನು ಶೋಷಣೆ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಘೋರ ಅಪರಾಧ. ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಯ ಬಲಿಪಶುಗಳು ಪುರುಷರು, ಮಹಿಳೆಯರು ಅಥವಾ ಮಕ್ಕಳು ಆಗಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದುರ್ಬಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಶೋಷಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಮೋಸ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು, ಫಾರ್ಮ್‌ಗಳು ಅಥವಾ ಗೃಹಬಳಕೆಯ ಗುಲಾಮಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಬಲವಂತದ ಕೆಲಸ, ಹಾಗೆಯೇ ಬಲವಂತದ ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಕೆ, ಬಲವಂತದ ಮದುವೆ ಅಥವಾ ಅಂಗಗಳ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಯಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು

Please cite this article as: ಶ್ರುತಿ ಮತ್ತು ಪಟವರ್ಧನ ರಾಠೋಡ್. (2024). ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದವರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಆಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳ ಕುರಿತು ಒಂದು ಅಧ್ಯಯನ. *ಸೃಜನಿ: ಇಂಡಿಯನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆಫ್ ಇನ್ನೋವೇಟಿವ್ ರೀಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವೆಲಪ್‌ಮೆಂಟ್*, 3(3), 43–46

ಒಳಗೊಂಡಿರಬಹುದು. ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಯು ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಗಂಭೀರ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಆಧುನಿಕ ಗುಲಾಮಗಿರಿ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಧ್ಯಯನದ ಉದ್ದೇಶಗಳು

1. ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ನಂತರ ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದವರ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು.
2. ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳ ಪ್ರವೇಶದ ಮೇಲೆ ಪುನರ್ವಸತಿಕೇಂದ್ರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡುವುದು.
3. ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಒದಗಿಸುವ ತರಬೇತಿ, ಕೌಶಲ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕಾನೂನು ನೆರವು ಮುಂತಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು.
4. ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಯಿಂದ ಬದುಕುಳಿದವರ ಸಮಗ್ರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಪುನರ್ಸವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಳು ಯಾವ ರೀತಿಯ ಪಾತ್ರವಹಿಸುತ್ತಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಅಧ್ಯಯನ ವಿಧಾನ

ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಧ್ಯಯನವು ಆನುಷಂಗಿಕ/ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮಾಹಿತಿ ಮೂಲವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಮಾಧ್ಯಮಿಕ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧ ದಾಖಲೆಗಳ ಬ್ಯೂರೋ, ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಗೃಹ ಇಲಾಖೆ ವರದಿಗಳು, ಗ್ರಂಥಗಳು, ಲೇಖನಗಳು, ಸಂಶೋಧನಾ ಪ್ರಬಂಧಗಳು ಹಾಗೂ ಅಂತರ್ಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ವಿಷಯ ಮಂಡನೆ

ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಯು ವಿಶ್ವಾದಾದ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದು, ಇದೊಂದು ಪಿಡುಗಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಯ ಬಲಿಪಶುಗಳು ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆಘಾತ, ಶೋಷಣೆ ಮತ್ತು ಬಲಾತ್ಕಾರ ಸೇರಿದಂತೆ ಊಹಿಸಲಾಗದ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇತ್ತೀಚಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ತೀವ್ರಗೊಂಡಿವೆ. ಅದರ ಭಾಗವಾಗಿ ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದವರಿಗೆ ಬದುಕು ರೂಪಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರೇತರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆರೈಕೆ, ಮಾನಸಿಕ ಸಮಾಲೋಚನೆ, ವೃತ್ತಿಪರ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ನೆರವು ಸೇರಿದಂತೆ ಹಲವಾರು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಅವರ ಜೀವನವನ್ನು ಪುರ್ನನಿರ್ಮಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಗೆ ಒಳಗಾದವರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಆಗುವ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು

ಸಮಗ್ರ ಬೆಂಬಲ: ವೈದ್ಯಕೀಯಆರೈಕೆ, ಮಾನಸಿಕ ಬೆಂಬಲ, ಕಾನೂನು ನೆರವು ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರತರಬೇತಿ ಸೇರಿದಂತೆ ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದವರ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸಮಗ್ರ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಸುರಕ್ಷತೆ ಮತ್ತು ಭದ್ರತೆ: ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸುರಕ್ಷಿತ ವಾತವರಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ, ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದವರಿಗೆ ಶೋಷಣೆ ಅಥವಾ ಹಾನಿಯ ಭಯವಿಲ್ಲದೆ ತಮ್ಮ ಆಘಾತದಿಂದ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಸಬಲೀಕರಣ: ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದವರ ಜೀವನವನ್ನು ಪುನನಿರ್ಮಿಸಲು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ

ಪಡೆಯಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಕೌಶಲ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವರನ್ನು ಸಬಲಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಮರು–ಸಾಗಾಣಿಕೆತಡೆಗಟ್ಟುವಿಕೆ: ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಯ ಮೂಲ ಕಾರಣವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ, ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮರು–ಸಂಚಾರದ ಅಪಾಯವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

ಕಾನೂನು ನೆರವು: ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಯ ಬಲಿಪಶುಗಳಿಗೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಸಂಕೀರ್ಣ ಕಾನೂನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕಾನೂನು ಬೆಂಬಲ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ನೀಡುತ್ತವೆ.

ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರತರಬೇತಿ: ಸಂತ್ರಸ್ತರು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಒದಗಿಸುತ್ತವೆ.

ಸಾಮಾಜಿಕ ಮರುಸಂಘಟನೆ: ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾದವರು ತಮ್ಮ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸ್ಥಿರತೆಯನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಅವರು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ ಸಿತ್ಥಿಗತಿಗಳು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧ ದಾಖಲೆಗಳ ಬ್ಯೂರೋ (ಎನ್‌ಸಿಆರ್‌ಬಿ) ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಾರ 2022 ರಲ್ಲಿ 2189 ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು 6,533 ಸಂತ್ರಸ್ಥರಲ್ಲಿ 4,062 ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು 2,471 ಪುರುಷರಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ 2,877 ಅಪ್ರಾಪ್ರ ವಯಸ್ಕರಿದ್ದಾರೆ. 2021 ರಲ್ಲಿ ಹುಡುಗಿಯರಿಗಿಂತ (1,307) ಹೆಚ್ಚು ಅಪ್ರಾಪ್ತ ವಯಸ್ಸಿನ ಹುಡುಗರು (1570) ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಕೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ ಪ್ರಕರಣಗಳ ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ ತೆಲಂಗಾಣ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಅಸ್ಸಾಂನಲ್ಲಿ 2021 ರಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣಿಕೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳು ದಾಖಲಾಗಿವೆ.

ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಯ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳು

ಬಲವಂತದ ಕೆಲಸ: ಕೃಷಿ, ನಿರ್ಮಾಣ, ಮನೆಕೆಲಸ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದನೆಯಂತಹ ಕೈಗಾರಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಲವಂತವಾಗಿ ದುಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆ: ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು, ವೇಶ್ಯಾವಾಟಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಶ್ಲೀಲತೆ ಸೇರಿದಂತೆ ವಾಣಿಜ್ಯ ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆಗಾಗಿ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಕ್ಕಳ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ: ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ಬಲವಂತದ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ, ಬಾಲ್ಯವಿವಾಹ, ದತ್ತು ವಂಚನೆಗಳು ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕ ಶೋಷಣೆ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಗಾಣಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಂಗಗಳ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆ: ಅಂಗಗಲ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಯು ಮೂತ್ರಪಿಂಡಗಳು, ಯಕೃತ್ತು ಮತ್ತು ಕಾರ್ನಿಯಾಗಳಂತಹ ಅಂಗಗಳ ಅಕ್ರಮ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಕಸಿ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಉಪಸಂಹಾರ

ಮಾನವ ಕಳ್ಳಸಾಗಣೆಗೆ ಒಳಗಾದವರ ಚೇತರಿಕೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ದೈಹಿಕಆರೋಗ್ಯ, ಮಾನಸಿಕ ಯೋಗಕ್ಷೇಮ, ಕಾನೂನು ಸಮಸ್ಯೆಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮರುಸಂಘಟನೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸಂತ್ರಸ್ಥರು ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಮರಳಿ ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪುನರ್ವಸತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಒದಗಿಸುವ ಸಮಗ್ರ ಮತ್ತು ಸಹಾನುಭೂತಿಯ ಕಾಳಜಿಯು

ಶೋಷಣೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಹಾಗೂ ಸಂತ್ರಸ್ಥರಿಗೆ ಶಕ್ತಿ ತುಂಬುವಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಾಯಕವಾಗಿದೆ.

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು

- ಬೂದಿಯಾನಿ–ಸಭೇರಿ, ರಾಜ, ಕೆ. ಆರ್., ಫೈನ್ಡಾಯ್, ಕೆ. ಸಿ., ಕೆರ್ಕೆಟ್ಟ, ಪಿ., & ಆನಂದ್, ವಿ. (2014). ಹ್ಯೂಮನ್ ಟ್ರಾಫಿಕಿಂಗ್ ಫಾರ್ ಆರ್ಗನ್ ರಿಮೂವಲ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ. *ಟ್ರಾನ್ಸ್‌ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್*, 97(4), 380–384.
- ಬರುತ್, ಎಸ್. (2018). ಹ್ಯೂಮನ್ ಟ್ರಾಫಿಕಿಂಗ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ. *ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಜರ್ನಲ್ ಆ ಟ್ರೆಂಡ್ ಇನ್ ಸೈಂಟಿಫಿಕ್ ರಿಸರ್ಚ್ ಅಂಡ್ ಡೆವಲಪ್ಮೆಂಟ್*, 2(3), 2453–2455.
- ವೈದುಷ್ಯ, ವಿ. (2016). ಹ್ಯೂಮನ್ ಟ್ರಾಫಿಕಿಂಗ್ ಇನ್ ಇಂಡಿಯಾ: ಎನ್ ಅನಾಲಿಸಿಸ್. *ಇಂಟರ್ನ್ಯಾಷನಲ್ ಜರ್ನಲ್ ಆ ಅಪ್ಲೈಡ್ ರಿಸರ್ಚ್*, 2(6), 168–171.
- ವಿರ್ತ್, ಕೆ. ಈ., ಟೀಚೆಟ್ಗೆನ್, ಸಿಲ್ವೆರ್ಮ್ಯಾನ್, ಜೆ. ಜಿ., & ಮುರ್ರಾಯ್, ಮ್. ಬಿ. (2013). ಹೌ ಡಸ್ ಸೆಕ್ಸ್ ಟ್ರಾಫಿಕಿಂಗ್ ಇನ್ಫ್ರೀಜ್ ದಿ ರಿಸ್ಕ್ ಆ ಹೈವ್ ಇನ್ಫೆಕ್ಷನ್? ಎನ್ ಒಬ್ಸರ್ವೇಷನಲ್ ಸ್ಟಡಿ ಫ್ರಮ್ ಸೌಥೆರ್ನ್ ಇಂಡಿಯಾ. *ಅಮೆರಿಕನ್ ಜರ್ನಲ್ ಆ ಎಪಿಡೆಮಿಯೋಲಾಜಿ*, 177(3), 232–241.